

Narva Kehtelütseum

Praktiline vene keel II (suulise teksti vastuvõtt ja loomine)

Gümnaasiumi ainekava

IV kursus

35 tundi

Narva 2019

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Gümnaasiumi vene keele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) süstematiseerib ja üldistab oma teadmisi õigekirjast ning saavutab kirjaoskusekõrgema taseme;
- 2) õpib tundma leksikoloogia, stilistika ja kõnekultuuri tähtsamaidküsimusi;
- 3) arendab oskusi, et töötada erinevates funktsionaalstiilidestekstidega;
- 4) oskab tekste (sh meediatekste ja reklaami) analüüsida ning kriitiliselt hinnata, saades aru autori kavatsusest ning osates eristada usutavat ja ebausutavatinfot;
- 5) õpib loetust ja kuuldust adekvaatselt aru saama;
- 6) õpib õigesti valima keelendeid, luues mitmesuguse eesmärgiseadega suulisi või kirjalikke tekste, sh õpingutele ja tööle kandideerimiseks vajalikkedokumente;
- 7) täiustab oskust oma seisukohta õigesti ja veenvaltväljendada;
- 8) õpib kirjutama mitmes žanris arutlevaid tekste ningtarbetekste;
- 9) kujundab adekvaatse ja stabiilseenesehinnangu;
- 10) oskab saadud teadmisi rakendada elus ning oma tulevaseskutsetöös;
- 11) kujuneb vaimselt arenenud ja sotsiaalselt aktiivseks isiksuseks, kes on valmis endtäiendama;
- 12) teab ainevaldkonnaga seotud elukutseid ja ameteid ning mõistab nende väärtustühiskonnas.

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- 1) tunneb eri žanris suuliste tekstide erijooni;
- 2) mõistab ning loob suulisi tekste vastavalt suhtluseesmärgile ja -olukorrale;
- 3) eristab ning loob eri žanris ja funktsionaalstiilis suulisi tekste;
- 4) suudab diskussioonist osa võtta või seda juhtida;
- 5) oskab kriitiliselt hinnata suulisi tekste (oma ja teiste, autentseid ning õppetekste).

Õppesisu

Suuline kõne, selle erinevus kirjalikust. Kõnekeele spontaansus. Ettevalmistamata (spontaanne intervjuu, pressikonverents, dialoog otse eetris), osaliselt ette valmistatud ja ettevalmistatud suuline kõne. Suhtlussituatsiooni arvestamine suulise teksti loomisel kui eduka kommunikatsiooni tingimus.

Suhtlusviisid (kontaktne ja distantne, dialoog ja monoloog, privaatne ning ametlik).

Suuline kõnekeel, selle erijooned. Kõnekeele dialoogiline iseloom. Dialoogi pidamise taktika. Erineva tähendusega dialoogid (kaastunne, heakskiit, vastuvaidlus, hoiatus jt).

Ametlik suuline kõne. Suulised teadaanded. Ametlik vestlus, selle variandid. Ametliku vestluse korraldamine tööle võtmiseks.

Koosolek, selle eesmärgid ja tüübid. Juhataja roll. Peaküsimuste arutlemine. Kriitikakultuur.

Teadusliku sisuga suuline kõne. Suuline vastus, selle struktuur. Vastuse hindamise kriteeriumid.

Ettekanne: allikad, struktuur, esitus. Ettekande hindamise kriteeriumid. Lühiloeng (sisu mõistmine ja selle fikseerimine).

Hindamine

Funktsionaalne lugemine ja suulise teksti loomine Tase 5

5. taseme oskused nõuavad arvukalt järeldamist, võrdlemist ja eristamist, mis on nii detailsed kui ka täpsed. Need nõuavad ühe või mitme teksti täieliku ja detailse mõistmise demonstreerimist ja võivad sisaldada teabe lõimimist rohkem kui ühest tekstist. Oskused võivad nõuda lugejalt, et nad tegelevad olemasolevas võistlevas teabes tundmatute ideedega ja loovad abstraktseid kategooriaid tõlgendamiseks. *Arutlemise ja hindamise* oskused võivad nõuda lugejalt, et nad loovad hüpoteese või hindavad kriitiliselt keerulisi tekste vähetuntud teemadel, arvestades mitmesuguseid kriteeriume või perspektiive, ning kasutavad kõrgetasemelist mõistmist tekstidest. Põhiline tingimus *ligipääsu ja hankimise* oskused sellel tasemel on analüüsi täpsus ja märkamata detailide tähelepanemine.

Tase 4

Selle taseme oskused nõuavad teabe hankimist, et lugeja leiab ja rühmitab mitmeid peidetud teabeosi, otsustades, missugune teave on oluline. Arutlemisioskused nõuavad kriitilist hindamist või hüpoteeside loomist ja süvendatud teadmisi. Nii tõlgendamise- kui arutlemisioskused nõuavad tundmatu sisu või vormiga teksti täielikku ja detailset mõistmist.

Kõikide lugemisaspektide puhul nõuavad selle taseme oskused mõistetega tegelemist, mis on vastupidised ootustele.

Tase 3

Selle taseme oskused nõuavad mitmesuguste teabeosade leidmist, mõnel juhul ka nendevaheliste seoste äratundmist. Selle taseme tõlgendusioskused nõuavad lugejalt teksti erinevate osade seostamist, et leida peamõtte, aru saada seostest või tõlgendada sõna või fraasi tähendust. Lugejad peavad arvestama paljusid tunnusoone, et võrrelda, vastandada või kategooriateks jaotada. Sageli ei ole otsitav teave silmatorkav või on korruga palju konkureerivat infot või esineb muid takistusi, nt mõtted võivad olla vastupidised ootustele või sõnastatud eituse kaudu. Selle taseme arutlusioskused võivad nõuda seostamist, võrdlust või seletust või ootust, et lugeja hindaks teksti tunnuseid. Mõned arutlusioskused nõuavad, et lugeja demonstreeriks tekstist arusaamist, toetudes tuttavatele, igapäevaelu teadmistele. Mõned oskused aga nõuavad, et lugeja toetuks vähem üldisele teadmisele.

Tase 2

Mõned selle taseme oskused nõuavad, et lugeja leiab ühe või mitu infoüksust, mis võib vajada järeldamist või erinevate tingimustega arvestamist. Teised oskused nõuavad teksti peamõtte äratundmist, seoste mõistmist või tähenduse tõlgendust piiratud tekstiosast, kus teave ei ole

silmatorkav ja lugeja peab tegema järeldusi madalal tasemel. Selle taseme oskused võivad sisaldada võrdlemist või vastandamist, mis tugineb teksti üksiktunnusele. Tavaliselt nõuab selle taseme arutlusoskused, et lugeja võrdleks või leiaks mitmeid seoseid teksti ja tekstiväliste teadmiste vahel, toetudes isiklikule kogemusele ja hoiakutele.

Tase 1

Selle taseme oskused nõuavad, et lugeja leiaks ühe (või rohkem) infoühiku, mis on sõltumatu ja esitatud selgesõnaliselt, tunneks ära peateema või tuttavas tekstis autori eesmärgi või leiaks lihtsaid seoseid tekstis oleva info ja tavalise, igapäevase teadmise vahel. Teave peab tekstis

silma torkama ja seal peab olema vähe või üldse mitte konkureerivat infot. Lugeja juhitakse otsesõnu oluliste faktorite juurde nii ülesandes kui tekstis.

Läbivad teemad

Lõimimise võimalused muude õppeainetega

Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja õppeainetega

Vene keel on ühtaegu nii õppe korraldamise keel kui ka keskne õppeaine. Hea keeleoskus loob eeldused kõigi õppeainete edukaks omandamiseks ning toimetulekuks isiklikus ja avalikus elus. Samaaegu arendavad kõik õppeained keelekasutuse põhipädevusi: sõnavara mõistmist ja kasutamise oskust, teksti mõistmist ning tekstiloomet, pädevust suuliselt ja kirjalikult suhelda. Seega kujuneb õpilaste funktsionaalne ja kriitiline kirjaoskus välja mitte üksnes eesti/vene keele, vaid kõigi õppeainete õppimise tulemusel. Kuigi keeleoskust arendatakse järjekindlalt ja teadlikult keele- ja kirjandustundides, on vaja pidevat koostööd teiste ainete õpetajatega.

Võõrkeeled. Maailmakirjanduse autorite ja teostega tutvumine võib äratada huvi võõrkeelte õppimise vastu; õpitavas võõrkeeles kirjutatud teoste lugemine ja arutamine võib teadlikul suunamisel äratada huvi õpitava keele maa, selle kultuuri ja kirjanduse originaalkeeles lugemise vastu.

Matemaatika. Õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist soodustab vene kirjanduse tundides arendatav lugemisoskus. Arvsõnade õigekirja õppimine toetab korrektse matemaatilise kirjaoskuse arendamist.

Loodusained. Loodustekstid eesti/vene keele õppekirjanduses ja ilukirjanduses aitavad kaasa looduse tundmaõppimisele ning väärtustamisele. Loodusluule lugemine ja esitamine, sellega seotud esteetilis- emotsionaalsed elamused, samuti kirjandusteose looduskirjelduse kui kunstilise kujundi analüüs, selle tähenduse mõistmine teose kontekstis ergastab tähelepanu

looduse ilule ning väärtustab loodust kui esteetiliste elamuste allikat. Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainetes kinnistatakse kohanimede ning loodusnähtuste ja -objektide nimetuste õigekirja.

Sotsiaalsed. Ilukirjandusteoste lugemine ja analüüs toetavad maailmapildi kujunemist, ajaloosündmuste ja arengu mõistmist ning ühiskonnaelus ja inimsuhetes orienteerumist.

Kirjandusõpetus suunab õpilasi seostama erinevate ajastute teoste probleeme tänapäeva elu ja inimestega. Keeletundides kinnistatakse riikide, ühenduste, organisatsioonide, ajalooliste isikute ning ajaloosündmuste nimetuste õigekirja norme. Erinevate tekstidega töötades ning arutluste ja väitluste kaudu arendatakse arutlusoskust ning info hankimise, tõlgendamise ja kasutamise oskust.

Kunstiained. Kirjandusteoste illustratsioonide analüüs toetab kujutava kunsti spetsiifika ja väljendusvahendite mõistmist. Kirjandusteose käsitlemise illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning eri muusikavoolude eripärast ja seostest ajastu kunstisuundumustega. Keeleõppes õpitakse nägema reklaami visuaalseid ja auditiivseid komponente.

Kehaline kasvatus. Loovtegevuste kaudu kujundatakse tervist väärtustavat eluhoiakut, väitlustes propageeritakse tervislikke eluviise ning dramatiseeringutes ja rollimängudes kogetakse erinevaid olukordi. Sportlaste elulugude kaudu puututakse kokku üldinimlike kõlbeline väärtuste, sotsiaalsete hoiakute ja tõekspidamisega.

Läbivate teemade rakendamisevõimalusi

Ainevaldkonna õppeainete eesmärgiseadet, õpitulemusi ning õppesisu kavandades peetakse õppekava läbivaid teemasid silmas olenevalt õppeaine spetsiifikast ja seostest ühe või teise läbiva teemaga.

Elukestev õpe ja karjääri plaanimine. Erinevate õppetegevuste kaudu suunatakse õpilasi väärtustama elukestvat õpet kui elustiili ning mõtestama karjääri planeerimist kui jätkuvat otsuste tegemise protsessi.

Õppetegevus võimaldab vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt ettevõtte külastusi, õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud ameteid, erialasid ja edasiõppimisvõimalusi. Õppetegevus võimaldab õpilasel süvendada teadmisi hariduse ja töömaailma vahelistest seostest. Arendatakse iseseisva õppimise oskust ja vastutusvõimet ning oskust iseseisvalt leida ja analüüsida oma arengu vajadustest tulenevat infot edasiõppimise võimaluste kohta ja koostada karjääriplaan.

Erinevad õppetegevused, sh õpilaste iseseisvad tööd, võimaldavad õpilasel seostada huvisid ja võimeid ainealaste teadmiste ja oskustega ning mõista, et hovid ja harrastused hoiavad eluja karjääri tasakaalus. Rollimängude ja erinevate tekstide käsitlemise, arutelude ning loovtööde kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, suutlikkust oma arvamust kujundada ja väljendada ning probleeme lahendada. Õpe võimaldab õpilasel kujundada eneseanalüüsiks vajalikku sõnavara, et analüüsida oma huve ja võimeid, nii ainealaseid kui ka üldoskusi ja teadmisi, sh oskust koostada õpingutele ja tulevikus tööle kandideerimiseks vajalikke dokumente.

Keskkond ja jätkusuutlik areng ning tervis ja ohutus. Ainevaldkonna õppeainete kaudu taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, keskkonnateadlikuks, vastutustundlikuks ning tervist ja turvalisust väärtustavaks inimeseks.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Eri liiki tekstide käsitlese kaudu hakkavad õpilased märkama ühiskonnas probleeme ja otsima neile lahendusi.

Väärtused ja kõlblus ning kultuuriline identiteet. Ilukirjandust ning kultuuriteemalisi tekste lugedes ja analüüsid, nende üle arutledes ning nende põhjal kirjutades kujundatakse õpilaste kõlbelisi omadusi, väärtusnorme ja hoiakuid. Oma keele ja kirjanduse väärtustamise kaudu õpitakse lugu pidama endast ning rahvast, teiste rahvaste tekstide toel kujundatakse arusaam kultuuride erinevustest, ent ka tõdemus inimkonna kultuurilisest ühisosast.

Teabekeskond. Oskusi kasutada teabekeskonna vahendeid kujundatakse praktilises tegevuses, mis hõlmab eri allikatest (sh internetist) teabe hankimist, selle kriitilist hindamist ning kasutamist nii õppeteemakohaste teadmiste suurendamiseks kui ka tekstiloomes.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Õpiülesannete lahendamiseks kasutatakse infoühiskonna võimalusi, õpilasi suunatakse otsima alternatiivseid lahendusi.

Kasutatav õppekirjandus ja õppevahendid

Н.Раудсепп.Н.Мальцева –Замкова.И.Моисеенко. Каковы встречи, таковы и речи.
Таллинн:Арго, 2012.